

Uhusiano-tiedote 1/2010

Fuata nyuki ukale asali.
Seuraa mehiläistä niin saat hunajaa syödäksesi.
(Tansanialainen sananlasku)

Sisällys

Pääkirjoitus 2

Parempaa kansalaisyhteiskuntaa
kohti 3

Perinteen haavoittamat 4

Suomalaisjärjestöt koolla
Dar es Salaamissa 6

Uluguru-vuorilta
Kathmandun laaksoon 9

Tansania nyt ja tästä eteenpäin
– sosiaalipolitiikan iltapäivä
Helsingissä 10

Uhusianon hallituksen
uudet jäsenet esittäytyvät 12

Linda Lönnqvist,
kehityspoliittinen työntekijä 15

Uhusiano ry 16

Uusin eväin eteenpäin

Mausteinen pilau ja kirpeä kachumbali-salaatti kuuluivat hyvän seuran ohella pääsiäisenviettoon kun ystäväpiiri Mzungu vietti 10-vuotisjuhliaan Pohjois-Savossa. Mzungu on swahilia ja merkitsee eurooppalaista, valkoihoista, ja arvaatte varmaan, että kaveriporukan synnyllä on jotakin tekemistä Tansanian kanssa. Olimme aikoinaan Kepan kautta Etvon vapaaehtoistyössä Morogorossa ja vapaaehtois aika hitsasi meistä läheisiä ystäviä, jotka ovat pitäneet yhteyttä jo vuosien ajan.

Mzungu linkittivät minut ensimmäistä kertaa myös Uhusianoon. Vuonna 2000 Uhusiano järjesti yhdessä UNGOn kanssa NGO-foorumin Morogorossa. Yksi etvolaisista autteli forumin järjestelyissä ja jatkoi sittemmin mukana Uhusianon toiminnassa täällä Suomessa. Tuttavani kautta minäkin innostuin osallistumaan tiedotteen tekoon ja seminaareihin. Aikanaan päädyin mukaan hallitukseen ja tänä vuonna puheenjohtajaksi, kiitokset luottamuksesta.

Uuden hallituksen kausi alkoi haastavasti, koska tälle vuodelle tehty hanketuen anomus hylättiin ulkoministeriössä. Myös oikaisupyyntö hylättiin, joten toimintasuunnitelmaa piti muuttaa eikä harmitukseltakaan välttytty. Erityisesti tansanialaiselle kumppanijärjestöllemme UNGolle yhteistyön katkeaminen oli ikävä asia.

Toisaalta tilanteessa voi nähdä jotain hyvääkin. Uhusiano voi keskittyä toimintaansa täällä Suomessa ja osoittaa toimintakykynsä ja riippumattomuutensa ulkoministeriön rahoituksesta. Tiedotelehtä ja seminaaria valmistellaan kuten edeltävinäkin vuosina. Myös yhteistyötä UNGOn kanssa halutaan jatkaa ja suunnitelmia seuraavien vuosien yhteistyölle valmistellaan parhaillaan.

Tämä vuosi on Uhusianon 20. toimintavuosi, joten oikeastaan kuvaan sopii, että asiat tehdään hieman eri tavoin kuin aiemmin. Esimerkiksi Uhusiano-tiedote on tarkoitus julkaista kokeiluluontoisesti sähköisessä muodossa. Seminaarista taas on kaavailtu laajempaa yleisöä houkuttelevaa tilaisuutta Tie-dekeskus Heurekassa Vantaalla. Kannattaa jo alustavasti merkitä kalenteriin Uhusiano-seminaari viikonlopulle 21.-22.8. ja seurata myöhemmin tulevia tarkempia ohjelmatietoja.

Lopuksi haluaisin muistuttaa, että Uhusianon toimintaan ovat tervetulleita kaikki kiinnostuneet. Hallituksen kokoukset ovat avoimia kaikille jäsenille ja kiinnostavaa puuhaa löytyy vaikkapa tiedotteen teon ja seminaarijärjestelyjen parista.

Pia Mäkelä, Uhusianon puheenjohtaja

Parempaa kansalaisyhteiskuntaa kohti: NaCoNGO haluaa lobata ja saada julkisuutta

Tansania sai virallisen kansalaisjärjestöpolitiikan 2000-luvun alussa. Se hyväksyttiin vuonna 2001 ja NGO-laki 2002. Siltä pohjalta perustettiin Kansallinen kansalaisjärjestöneuvosto (National Council of NGOs) NaCoNGO. Se toimii kansalaisjärjestöjen itsensäätelyn elimenä tavoitteenaan järjestöjen läpinäkyvä ja luotettava toiminta. NaCoNGOn kolmivuotinen toimikausi on juuri päättymässä. Uusi neuvosto valitaan huhtikuussa 2010. Tansaniassa on tällä hetkellä noin 4000 kansalaisjärjestöä. Neuvostossa on 30 jäsentä, joista 21 edustaa maan eri lääneissä (region) toimivia järjestöjä ja 9 edustaa erilaisia verkostoja ja sateenvarjo- sekä teemajärjestöjä.

Vaikka Tansaniassa on toiminut kansalaisjärjestöjä jo ennen itsenäisyyttä ja sen aikana, niiden toiminta on ollut rajoitettua tai ylhäältä päin ohjattua. Varsinaisesta vapaasta kansalaistoiminnasta ei ole voinut puhua ennen kuin 1990-luvulla. Tuolloin järjestöjä syntyi runsaasti. Myös monia ulkomaalaisia järjestöjä oli liikkeellä etsimässä yhteistyökumppaneita. Syntyi myös järjestöjä, joiden tavoitteena oli lähinnä perustajiensa työllistäminen ja rahoittaminen. Tämä oli yksi syy järjestöjen toimintaa ohjaavan lain säätämiseen. Lain valmistelu oli laaja prosessi, johon pyrittiin osallistamaan mahdollisimman monet järjestöt. Se kesti viisi vuotta vuodesta 1996 alkaen.

NaCoNGO on toiminut kaksi kautta. Nykyinen puheenjohtaja Djax J.S. Biria kertoo kirjoituksessaan, että kuluneilla toimikausilla neuvosto on saanut toimitilansa ja hallintonsa toimimaan. Se on myös hyväksynyt toimintasuunnitelman ja strategian kuluvalle toimikaudelle. Lisäksi kansalaisjärjestöille on hyväksytty eettiset toimintaohjeet. Yhteistyötä on tehty mm. eteläafrikkalaisten järjestöjen kanssa kokemusten vaihtamiseksi.

Tieto halutaan hallintaan

NaCoNGOn suunnitelmissa on järjestää kansalaisjärjestöjen yleiskokous, jossa ne voisivat keskustella ja vaihtaa kokemuksia sekä rakentaa verkostoja. Tavoitteena on myös saattaa yhteen saman teeman parissa toimivia järjestöjä, jotta nämä voisivat vaihtaa ideoita ja kokemuksia. Tehoa etsitään myös tiedonhallintaan ja -levitykseen.

Neuvosto myös seuraa ajankohtaista keskustelua ja analyysia eri sektoreilla sekä tutkimusta. Tavoitteena on kehittää strategioita edunvalvontaan ja vaikuttamiseen. Tiedonhallintaan ja dokumentaatioon paneudutaan ja järjestöistä on tarkoitus perustaa myös neuvoston jäsenjärjestöistä tietokanta, josta saadaan yksityiskohtaista tietoa niiden toiminnasta. Yhdessä Tansanian veroviranomaisten kanssa on suunnitteilla järjestöille tarkoitettu verotusopas.

Puheenjohtaja Biria listaa suunnitelmiin neuvoston kapasiteetin parantamisen mm. vahvistamalla resursseja, tehostamalla rakenteita ja prosesseja sekä lisäämällä toiminnan julkisuutta mediassa.

Rahoittajat tietokantaan

Jos suunnitelmat toteutuvat seuraavalla kaudella, Biria kirjaa siitä monenlaisia hyötyjä kansalaisjärjestöjen toimintaan. Tietoa kansa-

laisjärjestöjen toiminnasta on entistä paremmin saatavilla. Järjestöt pääsevät myös yhä tehokkaammin vaihtamaan ajatuksia ja ideoita keskenään. Niiden käsillä on tietopankki mahdollisista rahoittajista ja tavoista löytää rahoittajia.

Tavoitteena on vapaa ja nykyistä kannustavampi toimintaympäristö järjestöille, joilla on paremmat mahdollisuudet verkostoitumiseen.

Puheenjohtaja Biria toivoo kansalaisjärjestöjen tiedotuslehden leviävän entistä laajemmalle ympäri maan. Tarkoituksena on vedota yhteisesti hallitukseen avainkysymyksissä, jotka koskevat kansalaisjärjestöjä, niiden avunsaajia ja asiakkaita. Lisäksi tavoitellaan tehoa yhteisten asioiden ajamiseen kaikille tärkeissä kysymyksissä kuten demokratia, ihmisoikeudet, avoimuus, hyvä hallinto, vaaleihin liittyvät kysymykset, rauhan rakentaminen, sosiaalinen kehitys, köyhyyden vähentäminen, hiv/aids, tasa-arvokysymykset ja korruption kitkeminen.

Henkilöstöpula korventaa

Paljon haasteitakin on jäljellä. Ykkösenä niistä Djax Biria nostaa esiin rahoituksen keräämiseen liittyvät kysymykset. Kansalaisjärjestölaki ei sisällä säädöksiä neuvoston toiminnan rahoittamisesta. Valtio ei rahoita neuvostoa. Pulaa on henkilöstöstä, joka voisi täyspäiväisesti keskittyä varojen keräämiseen.

Henkilöstöpula aiheuttaa ongelmia myös lobbauksessa ja edunvalvonnassa sekä asioiden ajamisessa julkisuudessa. Neuvostolta puuttuu mediastrategia. Lisäksi Biria listaa haasteisiin sen, etteivät kaikki jäsenjärjestöt ole sitoutuneet neuvoston toimintaan tosissaan. Monenlaista epä- ja ennakkoluuloa esiintyy. Osa järjestöistä pitää neuvostoa hallituksen käsikassarana. Hän toivoisi neuvoston johtajille kannustimia ja lisää henkilökuntaa.

Eräs epäkohta on se, että Tansaniassa kansalaisjärjestöt voivat edelleen rekisteröityä neljällä eri tavalla, neljän eri ministeriön rekistereihin. Vaikka kansalaisjärjestöpolitiikka loi ohje-
nuoran rekisteröitymiselle, se ei kumonnut tai muuttanut muita asiaan liittyviä lakeja.

Djax Biria, Kansalaisjärjestöneuvoston puheenjohtaja. Artikkelin on suomentanut ja toimittanut Hanna Antila-Andersson.

Perinteen haavoittamat

Tyttöjen sukuelinten silpomisella (FGM) tarkoitetaan tytön sukuelinten poistamista, joko osittain tai kokonaan, ei-lääketieteellisten syiden vuoksi. Silpominen on vastoin ihmisoikeuksia ja toimenpide korostaa naisen heikkoa asemaa useissa maissa. Arviolta 100–140 miljoona naista elää FGM:n seurausten kanssa, Afrikassa yli 10-vuotiaita ympärileikattuja tyttöjä tai naisia asuu noin 92 miljoonaa. Noin 99 % maasainaisista on ympärileikattu.

Maasait ovat paimentolaisia, jotka liikkuvat Kenian keskiosissa ja Pohjois-Tansaniassa laidunmaiden ja veden perässä. Maasait ovat ylpeää kansaa, jotka sinnikkäästi pitävät kiinni perinteistään ja arvoistaan, vaikka monet muut yhteisöt heidän ympärillään ovat saaneet vaikutteita länsimaista. Samalla kun omasta kulttuurista kiinni pitäminen on ihailtavaa, luo se kuitenkin suuren haasteen taistelussa FGM:n kaltaisia haitallisia perinteitä vastaan.

Maasaiden keskuudessa naisten ympärileikkauksella on satoja vuosia pitkät perinteet. Vanha tarina kertoo, että nuori tyttö nimeltään Naipei eksyi hänen perheensä vihollisen sänkyyn. Rangaistuksena tästä tyttö ympärileikattiin, jotta hän ei enää kokisi haluja, jotka johtivat hänet tähän rikokseen. Siitä lähtien suojellakseen maasaiden kunniaa, tytöt on ympärileikattu. Ympärileikkauksen tarkoitus onkin rajoittaa seksuaalisia haluja ja pitää yllä siveellisyyttä.

Lapsuuden loppu

FGM -seremonia merkitsee lopullisesti lapsuuden jäämistä taakse ja tytön tulemistä naiseksi. Perinteisesti seremonia tapahtuu 12–14-vuotiaana, mutta nykyään tyttöjä ympärileikataan yhä nuorempina. Seremoniaa seuraa aika, jolloin tyttöjä koulutetaan naisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin, he oppivat ruuan laittoon, pitämään huolta kodista ja lapsista. Tämän ajan jälkeen tytön katsotaan olevan täysivaltainen nainen ja vapaa menemään naimisiin. Monet koulutetutkin maasait pitävät edelleen yllä ympärileikkausta, koska pelkäävät sosiaalisia seurauksia ympärileikkaamattomuudesta. Nainen, jota ei ole ympärileikattu, jää tytöksi yhteisön silmissä, oli hän kuinka koulutettu hyvänsä. Hän on vaarassa jäädä yhteisönsä ulkopuolelle ja mahdollisuudet löytää puoliso maasaiden keskuudesta on olematon. Seremoniaan liittyy myös suuret juhlat, jossa tyttö toivotetaan tervetulleeksi naisten joukkoon.

Maasainaiset uskovat että ympärileikkaamattomalla naisella on seksuaalisia haluja jokaista tapaamaansa miestä kohtaan eikä hän kykene pysymään avioliitossaan uskollisena. He uskovat ympärileikkauksen ehkäisevän myös HIV/AIDSin leviämistä yhteisössään, koska naiset pysyvät uskollisina miehilleen.

Maasaiden ympärileikkaus on tyyppiä, jossa klitoris poistetaan kokonaan tai osittain. Ympärileikkauksen aiheuttamat terveysvaikutukset vaihtelevat. Usein ympärileikkauksesta jää haava, joka ei parane. Tytöt kärsivät jatkuvista tulehduksista. Perinteisesti ympärileikkauksen jättämää haavaa on hoidettu tahnalla, joka on tehty lehmän lannasta ja maitorasvasta. Sen uskotaan lopettavan verenvuodon ja nopeuttavan paranemista.

Parakuyon maasaikylän lapsia.

Kuva tämän lehden kannessa: Parakuyon maasaikylässä iltakävelyllä.

Leikkauksen jälkeen virtsaaminen ja sukupuoliyhdyntä ovat äärimmäisen tuskallisia ja lapsen synnyttäminen on vaarallista niin äidille kuin lapsellekin. Altistuminen HIV/AIDSille lisääntyy, kun toimenpide suoritetaan likaisella välineellä. Kipu ja järkytys aiheuttavat tytöille usein elinikäisen trauman. Ympärileikkauksen vuoksi kuoleiden tyttöjen määrää on äärimmäisen vaikea arvioida, koska sekä leikkaus että sen seuraukset tapahtuvat salassa. Myös miesten suhetautuminen vaikeuttaa FGM:ää vastaan taistelua, koska miehet hyljeksivät naista, joka ei ole ympärileikattu.

Annan tarina

Istumme Parakuyon maasaikylän majatalon kuistilla. Laskeva aurinko värjää maisemaa oranssiksi. Anna haluaa kertoa meille tarinansa, tavallisen maasainaisen tarinan.

Anna syntyi Parakuyon maasaikylässä 43 vuotta sitten. Anna ajatteli usein, ettei olisi halunnut syntyä tytöksi, mutta se asia ei ollut muutettavissa. Annalla oli lapsena haave: hän halusi päästä kouluun, kuten jotkut muut kylän lapsista. Annan isä oli kuitenkin päättänyt toisin. Annan oli paimennettava isän vuohia. Aina kun Annalla oli vapaata aikaa, hän livahti leikkimään toisten lasten kanssa. Aikaa leikkiin pienellä Annalla oli kuitenkin kovin vähän.

Kun Anna lähestyi aikuisuutta, hän rakastui ikäiseensä poikaan, joka asui naapurikylässä. Rakkaus oli molemminpuolinen. Anna ei uskaltanut puhua asiasta kotona, koska tapana ei ollut solmia avioliittoja rakkaudesta. Annan isä oli jo valinnut Annalle sulhasen, iäkään miehen Parakuyon kylästä. Anna ei olisi halunnut naimisiin, mutta hänellä ei ollut valtaa kieltäytyä.

Anna oli 18-vuotias, kun hänet perinteen mukaan ympärileikattiin, juuri ennen avioliittoa. Ympärileikkaukseen liittynyt kipua Anna kuvaa äärimmäiseksi. Mies ei odottanut haavan paranemista, joten avioelämän alku oli tuskallinen, niin myös ensimmäinen synnytys. Ympärileikkaushaava repesi pahoin synnytyksessä ja sen paraneminen kesti kaksi kuukautta. Anna synnytti miehelleen neljä lasta, keskenmenoja Annalla oli kolme. Kaikki lapsensa Anna synnytti kotona, kuten kylässä on tapana. Synnytyksissä Annalla oli apuna oma äiti. Anna muistaa synnytyksistä hirvittävän kivun ja runsaan vuodon. Hän selvisi hengissä, kaikki maasainaiset eivät selviä...

Eräänä päivänä mies toi kotiin toisen naisen, uuden vaimonsa.

Tuon päivän jälkeen ei mies juuri osoittanut huomiota Annalle. Anna sai hankkia itse elantonsa lapsilleen ja itselleen. Mies ei antanut enää rahaa edes lasten koulutukseen. Yksi lapsista, vanhin tytär kävi koulun loppuun, muiden kolmen kouluttamiseen Annalla ei ollut varaa. Maasaitten laki ei tunne elatusvelvollisuutta.

Anna on asunut yksin lastensa kanssa jo yli kymmenen vuotta. Koska naisen arvo on riippuvainen miehestä, ei eronneella naisella ole juuri arvoa. Sen jälkeen kun Annan isä kuoli, yhteisö eristi hänet täysin. Anna on sinnikäs nainen. Hän on hankkinut pieniä tuloja myymällä heiniä talon rakentajille ja keräämällä polttopuita myyntiin. Pienillä tuloillaan Anna on ostanut karjaa, josta hän nyt saa elantonsa.

Annalla on edelleen haave. Hänen haaveensa on parantaa maasainaisen asemaa ja saada yhteisö luopumaan tyttöjen ympärileikkauksista. Tähän Anna saa tukea sielunsisariltaan, naisryhmältä, joka on päättänyt taistella naisten oikeuksien puolesta.

Aurinko on laskenut jo kauan sitten ja tähti-taivas tuikkii kirkkaana. Anna kiittää meitä tarinansa kuuntelemisesta, hymyilee ja lähtee pilkkopimeässä kotiaan kohti.

Taina Kempas ja Kirsi Mankila. Hyvinkään kehitysmaayhdistyksen Kirsi Mankila ja Taina Kempas olivat alkuvuodesta 2010 hankevalmistelumatkalla Morogorossa. Tansanialaisen TANIPE-yhdistyksen kanssa he suunnittelivat lisääntymisterveyshanketta Kilosan piirikunnan maasaikyliin Morogoron läänissä.

Lähteet:

► <http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=62273>

► <http://www.unicef.fi/tyttjenymprileik-1>

Suomalaisjärjestöt koolla Dar es Salaamissa

Joukko suomalaisten Tansaniassa toimivien kansalaisjärjestöjen edustajia kokoontui helmikuun 18. päivänä seminaariin Dar es Salaamin Sea Cliff -hotellissa. Tilaisuuden järjestivät Suomen Tansanian suurlähetystö ja Kepan Tansanian toimisto. Kaikkiaan 16 osanottajan tapaamisessa oli edustettuina yhdeksän suomalaista järjestöä. Uhusianon jäsenjärjestöistä mukana olivat Äetsän seudun kehityksmaaseura, Hyvinkään kehityksmaayhdistys, Msingin ystävyysseura sekä Toivala-säätiö.

Suomen kehitysyhteistyö Tansaniassa

Suurlähettiläs Juhani Toivonen muisteli avauspuheenvuorossaan järjestöjen ja lähetystön yhteistyön pitkää historiaa. Tällä hetkellä Tansaniassa toimii 29 suomalaista kansalaisjärjestöä, ja ulkoministeriön hanketuella toteutettavia yhteistyöhankkeita on viitisenkymmentä. Suomen ja Tansanian kehitysyhteistyön pääsektorit ovat luonnonvarasektori (metsätalous, ympäristö, maatalous ja bioenergia), alue- ja paikalliskehitys sekä budjettituki. Uusia avauksia ovat innovaatioyhteiskunnan kehittäminen, joka sisältää mm. informaatio- ja kommunikaatioteknologian kehitystyön, energia-ala, johon liittyy muun muassa Dar es Salaamin sähkönjakelujärjestelmän kehittäminen sekä toimintaansa aloitteleva Kestävän kehityksen instituutti, kertoi lähetystösihteeri Antti Putkonen.

Suomen tukimuodot

Budjettituen osuus Suomen ja Tansanian kehitysyhteistyössä on ollut noin puolet, mutta sitä on tarkoitus vähentää ulkoministeriön uuden linjauksen mukaisesti 25 prosenttiin koko tuesta. Tuki suomalaisten järjestöjen kehitysyhteistyölle Tansaniassa oli viime vuonna 4,6 miljoonaa euroa. Suurlähetystön paikallisen yhteistyön määrärahaa (pym) saa vuosittain reilut kymmenen tansanialaisten järjestöjen tai instituutioiden hanketta. Keskimääräinen pym-tuki on ollut 40 000–50 000 euroa hanketta kohti. Antti Putkosen mukaan pym-haun kautta tulee paljon hanke-ehdotuksia joita ei pystytä tukemaan, esimerkiksi viime vuonna hakemuksia tuli noin 350. Myöhemmin seminaarin aikana heräsi ajatus, että lähetystö voisi laatia hylätyistä hakemuksista listan, josta voisi olla hyötyä hanketta tai tansanialaista yhteistyöjärjestöä etsiville suomalaisjärjestöille.

Kepan maatoimiston toiminta

Kepa tukee suomalaisten järjestöjen ja niiden tansanialaisten kumppanien yhteistyötä hankeneuvonnalla ja koulutuksella, esitteli maa-johtaja Helena Nevalainen Kepan työtä Tansaniassa. Lisäksi Kepa tukee joidenkin tansanialaisten järjestöjen kehityspoliittista työtä. Pitkäaikaisia Kepan kumppaneita ovat olleet TANGO ja UNGO. Heli Piemenoff kiitteli Kepan järjestämiä järjestöjen kapasiteettiselvityksiä, jotka ovat tukeneet tansanialaisten järjestöjen itseanalyysejä. Merkittävä kokeilu oli myös tansanialaisen TRACE-järjestön tekemä Uhusianon kapasiteettiselvitys Suomessa marraskuussa 2009. Kepa

Järjestöjen edustajat kertoivat hankkeistaan

Taksvärkki

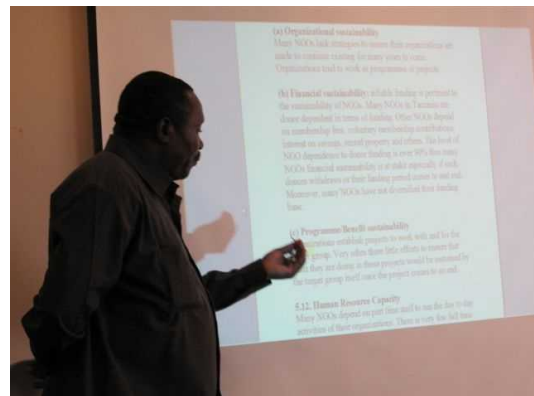
Taksvärkki on toteuttanut lasten oikeuksiin ja HIV/AIDS -opetukseen liittyvää hanketta kumppaninsa Watoto Salaman kanssa vuodesta 2006. Taksvärkin toiminnanjohtaja Lauri Peltonen kertoi, että pian päättyvässä hankkeessa on tarkoitus tehdä loppuarviointi syksyllä 2010. Taksvärkki on mukana Kepan ja Helsingin yliopiston Arvioinnista arkea -hankkeessa. Tavoitteena on saada arvioinnista järjestöjen jokapäiväinen oppimisprosessi sen sijaan, että kertarysäyksinä tehtävien evaluaatioiden raportit laitettaisiin hyllyyn pölyttymään. Peltonen toivoi, että näitä oppeja saataisiin toteutettua myös yhteistyössä Watoto Salaman kanssa.

Msingin ystävyysseura

Singidan läänissä Msingin kylässä toteutettavan hankkeen taustalla oli ystävyyskuntatyö Hauhon ja Msingin välillä, kertoi Hanna Antila-Andersson. Nykyisen Työ ja taito -hankkeen tavoitteena on nuorten jatkokoulutuksen tukeminen mm. mestari - kisälli oppisopimusten avulla. Hanke on toteuttanut ruohonjuuritasolla Suomen laajemmin tukemaa paikallishallinnon kehittämistä, sillä hankeaiheet on poimittu kuntasuunnitelmista ja paikallinen hankekoordinaattori on ollut vetämässä myös kyläkehityssuunnitelmaa. Msingin ystävyysseuran toiveena olisi ollut toteuttaa hanketta edelleen vapaaehtoistyönä. Se on kuitenkin nykyisin vaatimuksin hankalaa, koska hankkeiden hallinnointi vaatii ammattitaitoa. Kumppanijärjestö Songela onkin nyt palkkaamassa ensimmäistä työntekijää. Siinä prosessissa Kepan ”NGO work in Tanzania” -julkaisusta on ollut hyötyä. Hankkeen toiminta on laajenemassa Msingin kylän ulkopuolelle Iramban piirikunnassa.

Fida International

Fida Internationalin kumppaneina ovat Tansanian vapaat helluntaikirkot ja yhteistyöohjelmaan kuuluu kahdeksan nuorisokeskusta eri puolilla Tansaniaa. Fidan Itä-Afrikan aluepäällikkö Juha Virtanen kertoi Sansibarilla sijaitsevasta keskuksesta, missä ohjelmaan kuuluu paikallisten nuorten kouluttaminen turismielinkeinon palvelukseen. Tangassa Fida tukee vaihtamistyötä albinoiden ihmisoikeuksien toteutumiseksi, ja Arushaan on yhteispohjoismaisena hankkeena tekeillä johtamiskoulutuksen instituutti. Lisäksi järjestö tekee esikoulutyötä ja työskentelee Mwanzassa lapsityövoiman käytön kitkemiseksi.

Äetsän seudun kehitysmaaseura

Alakoulujen opetuksen heikko taso on yksi suurimmista syistä siihen, että niin harvat tytöt pääsevät jatkamaan opintojaan keskikoulussa. Heli Pimenoff kuvaili Äetsän seudun kehitysmaaseuran ja morogolaisen WEETUn hanketta tyttöjen koulutuksen edistämiseksi. Opettajien koulutus, koulujen kunnostus, koulukomiteoiden koulutus ja yhteisöjen koulutusrahastot kuuluvat hankkeen toimintoihin. Omavastuuosuutta on kerätty Suomesta kummiohjelmalla. Suunnitteilla on nyt hankkeen toinen vaihe.

Toivala-säätiö

Niilo Kalsi kertoi kylämetsähankkeesta, jota Toivala-säätiö on toteuttanut yhdessä morogolaisen ympäristöjärjestön MOECon kanssa. Hän pahoitteli sitä, että ulkoministeriön ja Kepan hyvää tarkoitettavat ohjeistukset ovat johtaneet siihen, että hyvää työtä on vaikea enää tehdä vapaaehtois pohjalta. Toivala-säätiön ja MOECon hanke on onnistunut kyläläisten innostamisessa puiden istutukseen. Epäonnistumisia taas on koettu puulajien valinnassa. Kyläläiset olisivat halunneet istuttaa hedelmäpuita, mutta heidän toiveitaan ei kuunneltu tarpeeksi. Toivala-säätiön edustajat uskoivat liikaa metsäviranomaisia ja panostivat metsäpuihin, joista osa osoitautui lopulta huonokasvuisiksi. Metsäsektorin kehittämisohjelmat eivät Kalsin mukaan ulotu kyliin saakka, vaan keskittyvät valtion metsiin, joita kaikki ryöstävät minkä ehtivät. Kyläläisten istuttamat metsät sen sijaan ovat saaneet kasvaa rauhassa.

Hyvinkään kehitysmaayhdistys

Kirsi Mankila Hyvinkään kehitysmaayhdistyksestä kertoi, että järjestö on yhdessä tansanialaisen TANI-PEn kanssa suunnittelemassa lisäyhteyksien hanketta Kilosan piirikunnan maasai-kyliin Morogoron läänissä.

suunnittelee ”NGO work in Tanzania” -julkaisun päivittämistä, mihin hankeneuvoja Antti Turakka keräsi seminaarin osallistujien kommentteja. Osallistujat pitivät tärkeänä, että kommentteja kerättäisiin myös suoraan tansanialaisilta järjestöiltä.

Mikä on NaCoNGO?

Kansalaisjärjestöpäivän vierailevana puhujana oli Djax Biria, Tansanian kansallisen kansalaisjärjestöneuvoston (NaCoNGO) puheenjohtaja. Hän muisteli, miten 1980-luvulla alkaneen taloudellisen liberalisaation myötä järjestöjen lukumäärä on moninkertaistunut. Vuoden 2002 yhdistyslain mukaan kansalaisjärjestöiksi rekisteröityneitä yhdistyksiä on 3900 ja vanhempien säästöjen mukaan eri ministeriöiden alla rekisteröityneet yhdistykset mukaan lukien järjestöjen kokonaismäärä Tansaniassa on noin 8000.

NaCoNGO perustettiin uuden yhdistyslain mukaisesti vuonna 2003 koordinoimaan järjestöjen toimintaa ja siinä on edustajia sekä valtionhallinnosta että järjestöistä. Tämä on Birian mukaan aiheuttanut sen, että NaCoNGO on kuin orpo, jota kukaan ei oikein halua tunnustaa omakseen. Järjestöt ovat tyytymättömiä yhdistyslakiin, jonka valmistelussa niiden osuus oli pieni, ja jonka tuotos NaCoNGO on. Valtion edustajat taas sanovat NaCoNGOn olevan järjestöjen oma juttu. Lisäksi vaikka yhteistyöelimen olemassaolo on lailla säädetty, sen rahoitusta ei ole järjestetty. Toistaiseksi NaCoNGOn tärkein tuotos on ollut viime vuonna valmistunut järjestöjen eettinen säännöstö (Code of Conduct).

Kansalaisjärjestölinjaus

Lähetystösihteeri Antti Putkonen esitteli ulkoministeriön tekeillä olevaa kansalaisjärjestölinjausta. Linjausta varten on kerätty kehitysyhteistyötä tekeviltä suomalaisjärjestöiltä tietoa nettikyselyn avulla ja Kepan johdolla järjestöt ovat myös toimittaneet näkemyspaperin ministeriölle. Linjauksen olisi tarkoitus valmistua ennen kesäloomia. Lähetystö toivoo, että uusi linjaus lisäisi järjestöjen yhteistyötä Tansaniassa ja auttaisi toteuttamaan laajempia hankekokonaisuuksia, joilla olisi suurempi vaikuttavuus. Järjestöjen puheenvuoroissa muistutettiin, että nykyinen, vuonna 2006 laadittu linjauskaan ei ole huono, mutta sen toteuttaminen on jäänyt kesken. Muun muassa pienten hankkeiden hallinnon ulkoistamisprosessi keskeytettiin ja uusien kumppanuusjärjestöjen hakuprosessi on jäädytetty.

Suurlähetystön, Kepan ja järjestöjen välinen yhteistyö

Järjestöt kaipaavat Tansaniassa toimivien järjestöjen ”best practice”-tiedon foorumia, jona yhteistapaaminen voisi osaltaan toimia. Osanottajat olivat tyytyväisiä nyt järjestettyyn tapaamiseen ja suurlähettiläs Toivonen esitti, että järjestökokous voitaisiin pitää Tansaniassa joka vuosi helmikuussa. Alustavasti sovittiinkin, että seuraava kokous järjestetään 17.2.2011. Heli Pimenoff mainosti Uhusiano-seminaria, joka järjestetään vuosittain, yleensä elokuun viimeisenä viikonloppuna ja jossa voi vapaasti keskustella yhteistyöstä ja ongelmista. Järjestöedustajat kaipaavat Kepalta myös suosituksia tansanialaisista tilintarkastustoimistoista tai mahdollisuutta käyttää samaa tilintarkastajaa usealle järjestölle.

Nevalainen kertoi, että Kepa järjestää suomalaisten järjestöjen tansanialaisille kumppaneille TAP-päivän kaksi kertaa vuodessa. TAP-päivät ovat yleensä temaattisia tapahtumia, joissa käsitellään myös läpileikkaavia teemoja. Suurlähettiläs puolestaan muistutti, että lähetystön verkkosivuilla on osio, jossa järjestöt voivat vuorolleen kertoa toiminnastaan. Hän myös rohkaisi järjestöjä ottamaan suurlähetystöön yhteyttä tulemalla käymään ja sähköpostia lähettämällä.

Miten järjestöt löytäisivät tietoväylät ja toisensa

Seminaarissa heräsi keskustelua siitä, mitä kanavaa käyttäen tieto löytäisi järjestöt parhaiten. Kepan Tansania-sähköpostilista ei tavoita kaikkia ja viestitulvassa tärkeät viestit eivät välttämättä tule huomatuksi. Antti Putkosen mukaan yksi mahdollisuus olisi lähetystön oman Tansania-sähköpostilistan perustaminen, jonne viestejä tulisi vain muutamia kertoja vuodessa, jolloin ne nousisivat paremmin esille. Kepan Tansania-sähköpostilistaa olisi myös hyödyllistä mainostaa järjestöille laajemminkin.

Toisinaan suomalaisilla järjestöillä on tarve löytää uusia yhteistyökumppaneita ja Kepalta toivottiin apua sopivien yhteistyökumppanien etsimiseen. Antti Turakka totesi, että Kepa on ollut yleensä varovainen järjestökumppanien suosittelemisessa, koska mahdollisiksi kumppaneiksi esitettävät järjestöt pitäisi tuntea erittäin hyvin. Helena Nevalainen kertoi, että joskus Kepa on kerännyt Tansania-sähköpostilistalle tietoja tansanialaisista järjestöistä, jotka etsivät yhteistyökumppania. Tällöin Kepa on kuitenkin ilmoittanut, ettei se voi antaa mitään takeita järjestöistä, vaan järjestöt toimivat omalla vastuullaan.

Hankeneuvoja Antti Turakka, Kepan Tansanian toimisto

Uluguru-vuorilta Kathmandun laaksoon

Lähdin vapaaehtoistyöhön Nepaliin Kepan Etvo-ohjelman kautta helmikuussa 2010. Tarkoitukseni on työskennellä paikallisessa ruohonjuuritason kansalaisjärjestössä lapsen oikeuksien ja koulutuksen parissa seuraavat viisi kuukautta ja oppia samalla kehitysyhteistyöstä Etelän kumppanin näkökulmasta. Tässä jutussa kerron muutamia Tansanian ja Nepalin vapaaehtoistyykokemusten herättämiä ajatuksia.

Viimekesäisen Tansanian värikylläisine maisemineen, tuoksui- neen ja äänineen olen tallentanut syvälle muistini sopukoihin. Asu- minen pienessä Pinden kylässä Uluguru-vuorilla, työleiriporukan hyvä yhteishenki, opetustuokiot paikallisessa koulussa ja ihmisten vieraanvaraisuus nostavat yhä hymyn huulilleni palatessani ajatuk- sissani viime kesään. Morogoron ja Pinden kylän jälkeen Kathman- du tuntuu suurkaupungilta. Kävellessäni iltapäiväruuhkassa uuden kotikaupunkini, Kathmandun naapurissa sijaitsevan Patanin, pääka- dulla tunnelma on kuin minkä tahansa Etelän maan kaupungin ka- dulla: ilma on sakeana pakokaasusta, autot tööttäilevät, ihmiset tait- tavat matkaa kadulla jalan autojen seassa ja jotkut ostavat hedelmiä kadunvarren kojusta.

Jotain tuttuakin täällä on, kun takaani kaahaa tööttäillen hyvin paljon daladalaa muistuttava minibussi. Ehdin juuri väistää, kun bussipoika kurkottaa ulos auton sivuovesta huutaen matkan pääte- pysäkin nimeä. Se sattuu olemaan myös oma määränpäni, joten kii- peän sisään täyteen ahdettuun bussiin, etsin kädensijan katonrajaan sijoitetuista metalliputkista, asettelen jalkani tukevasti ja bussi kei- nahtaa liikkeelle. Täällä bussipoika ei kuitenkaan kilistele kädessään shillinkejä maksun merkiksi, koska täällä bussimaksu hoituu käte- västi pienellä ryttyisellä setelillä, josta juuri ja juuri näkee lukea sete- lin arvon kuluneesta pinnasta huolimatta. Matka taittuu iloisen ne- palilaisen popin tahdissa, auton ikkunoihin on liimailtu tarroja ja tuulilasiin on maalailtu samanlaisia toivotuksia turvallisesta matkas- ta korkeamman voiman avustamana kuin Tansaniassakin. Työmat-

kallani ohitan monta buddhalaista ja hindu- temppeliä, joita on lähes yhtä tiheään kuin Mo- rogoron pääkaudulla kirkkoja.

Bussimatkoissa on tunnelmaa

Tutulta tuntuvat myös aamut, jolloin hanasta ei aina tule vettä ja jos tuleekin, on se joko jääkyl- mää tai polttavan kuumaa. Monta tuntia päiväs- sä kestävät sähkökatkot saavat generaattorit hy- rähtämään käyntiin täälläkin, auringonlaskun jälkeen tulee nopeasti pimeää ja villasukille on käyttöä iltaisin. Aamuisin ja auringonlaskun jäl- keen koirat pitävät konserttejaan kaduilla ja ku- jilla, lapset ovat kiinnostuneita ja tervehtivät vastaantulevaa länsimaalaista iloisesti. Vieras saa osakseen uteliaita katseita, lapset seurailevat toimiasi sivusilmällään tai täysin avoimesti tui- jotellen. Tämä ei kuitenkaan häiritse, sillä kiin- nittäessään huomion lapsiin saa palkakseen iloisia hymyjä ja kikatusta, joka saa synkem- mänkin päivän kirkastumaan.

Mielestäni pohjimmiltaan Tansania ja Nepal ovat samankaltaisia maita: maaseudulla perhei- den elämää rytmittää maatalous, koulutuksen laatuun tulisi panostaa enemmän, köyhyyttä se- littävät ja ylläpitävät syyt ovat pitkälti samanlai- sia, ihmiset ystävällisiä ja vieraanvaraisia, vain kieli eroaa. Aluksi koin pieniä vaikeuksia, kun yritin tervehtiä ihmisiä sanomalla Namaste!, sillä meinasin lipsauttaa hieman samankaltai- sen Asante! -kiitoksen tervehdyksen sijaan. Nyt alkaa pikku hiljaa nepalin kielikin jo luonnis- tua, joten sopeutuminen uuteen kotimaahani seuraaviksi viideksi kuukaudeksi on huomatta- vasti vahvemmallalla pohjalla.

Kuva ja teksti: Maarit Pulju

Tansania nyt ja tästä eteenpäin

– sosiaalipolitiikan iltapäivä Helsingissä

Sosiaalipolitiikan maailmanneuvoston Suomen ryhmä, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto, Sosiaalipoliittinen yhdistys, Helsingin yliopisto ja ulkoministeriö järjestivät sosiaalipolitiikan iltapäivän Helsingissä maaliskuun puolessa välissä. Professori Felicien Tunga-raza Dar es Salaamin yliopiston sosiologian ja antropologian laitok-selta selvitti Tansanian sosiaalipoliittista nykytilannetta ja sen haas-teista.

Inhimillisen kehityksen indeksi, HDI (Human development index)

Yhteiskunnallisen kehityksen mittarit antavat kuvan yhteiskunnan kehitystasosta, pelkästään taloudelliset mittarit eivät aina suoraan il-maise kansalaisten hyvinvointia.

Inhimillisen kehityksen kannalta oleellisia perusedellytyksiä ovat pitkä terveellinen elämä, saada tietoa ja päästä käsiksi riittävään re-sursseihin, joita tarvitaan riittävään elintasoon. Kehitykseen kuuluu myös se, mitä ihmiset pitävät tärkeinä: monia muita valintoja, jotka vaihtelevat poliittisista, taloudellisista ja sosiaalisista mahdollisuuk-sista luovuuteen, oman elämän hallintaan ja yhteisöön kuulumiseen. Inhimillinen kehitys johtaa parhaimmillaan ihmisoikeuksien laaja-mittaiseen toteutumiseen.

Sosio-ekonominen tilanne ja väestöprofiili

Professori Tunga-raza kuvaus Tansanian yhteiskunnasta voidaan esittää taulukontapaisena luettelona.

- Väestö: 37,8 miljoonaa vuonna 2008.
- Ikärakenne: 44% väestöstä alle 15-vuotiaita, yli 64-vuotiaita 4 %.
- Eliniänodote: 51 vuotta (2002).
- Alle viisivuotiaiden kuolleisuus on edelleen korkea.
- Yli 15-vuotiaiden kokonaistyöttömyys vuonna 2006 oli 12%.
- Dar es Salaamissa työttömyys on 31,5%, muilla kaupunkialueilla alueilla 16,5% ja maaseudulla 7,5%.
- Nuorten työttömyys Dar es Salaamissa 15-24-vuotiaiden nuorten miesten ryhmässä on 44 % ja nuorten naisten osuus samassa ikäryh-mässä on 50 %. Muilla kaupunkialueilla luvut ovat 25 % ja 20%.
- Nuorten työttömyys muilla kaupunkialueilla on naisilla 25 % ja miehillä 20 %.
- Tansanian mannermaalla 22 % prosenttia väestöstä elää köyhyys-ajan alapuolella. Kaupunkilaisille on kuitenkin merkittävästi pa-remmat mahdollisuudet välttää köyhyysraja kuin maaseudun asuk-kailla.
- 25 % maaseudun asukkaista kärsii ruoan puutteesta.

Sosiaalipoliittiset perusasiat

Perusasiat voidaan ryhmitellä terveysriskeihin, vanhenevan väestön ongelmiin, vammaisten asemaan ja orpojen ja heikossa asemassa olevien lapsien ongelmiin.

Terveysriskit

Monia sairauksia sairastetaan jatkuvasti, ja ne aiheuttavat paljon kuolemantapauksia, vaikka ne olisivat parannettavissa. Tällaisia ovat mala-ria, bilhartsia, keuhkokuume, isorokko, tuber-kuloosi, polio, tuhkarokko, hinkuyskä, aliravit-semus ja hiv/aids.

Malaria on suurin kuolinsyy aikuisilla ja alle viisivuotiailla lapsilla. Hiv/aids on seuraavaksi yleisin kuolinsyy.

Vanhenevat ja vanhat

- Vuonna 1957 yli 55-vuotiaita oli väestöstä 5,6 % ja yli 60-vuotiaita 1,9 %.
- Vuonna 1967 yli 55-vuotiaita oli 6,8 % ja yli 60-vuotiaita 2,6 %.
- Vuonna 1978 yli 55-vuotiaita oli 8,3 % ja yli 60-vuotiaita 4,1 %.

Monet ikääntyvät ihmiset ovat lastensa ja su-kulaistensa tuen varassa. Tämä ei kuitenkaan ole luotettava huolehtimismuoto enää, koska Tansaniassakin yleinen suurperheajattelu, laaja yhdessä asuva perheyhteisö sukulaisineen on vähenemässä. Ydinperhe, vanhemmat ja lapset, on yleistymässä.

Osa ikääntyvistä saa vanhuuseläkettä, mutta se ei ole riittävä, eivätkä bhe ole turvassa tulojen vähenemiseltä. Myöskään vanhusten tervey-denhoito ei ole riittävää, sairastuneet vanhat ei-vät saa kunnollista terveydenhoitoa.

Vammaiset

Luettelo erilaisista vammaisuuksista vuonna 2008. Lukumäärällisesti vammaisten osuus väestöstä oli 3 457 000 ihmistä.

- Fyysisesti vammaisia 28 % väestöstä
- näkövammaiset 27 %
- kuulovammaiset 20 %
- mielenterveysongelmaiset 8 %
- monivammaiset 4 %
- muilla tavoilla heikentyneet 13 %

Monet vammaiset elävät köyhyydessä eikä heidän sukulaisiltaan saada tuki ole riittävä. Leprasta ja muista leimaavista taudeista kärsivät ihmiset elävät epäsuotuisissa olosuhteissa sosi-aalisesti ja taloudellisesti. Tässä asemassa ovat mm. albiinot ja norsutaudista kärsivät.

Albiinot kohtaavat monia ongelmia, mm. kauhua nopeasti kasvavasta albiinoiden ruumiinosien myynnistä, jota levittää voimakkaiden myyttien vahvistama sosiaalinen syrjintä. Ihosyöpäsairaudet ovat myös uhka albiinoille.

Orvot ja heikossa asemassa olevat lapset

Vuoden 2002 väestölaskennassa kävi ilmi, että heikossa asemassa olevien lasten osuus koko väestöstä oli 10–12 %. Näistä 42 % oli aids-orpoja. Isovanhemmat, useimmiten isoäidit, hoitivat näistä orpolapsista 53 %, sisarukset hoitivat 12 %. ILO:n lähteiden mukaan orpoja koko maassa oli vuonna 2008 yli miljoona.

Kehityksen hidasteita

Taloudellinen kehitys, erityisesti teollistumis- ja kaupungistumisprosessit ovat vaikuttaneet 1960-luvun alusta alkaen kahdella tavalla sosiaalipolitiikkaan. Kansantuotteen matala taso on luonut pohjan sitkeälle köyhyydelle. Teollistumis- ja kaupungistumisprosessi ovat synnyttäneet uusia ongelmia, mm. perherakenteen muutokset, sosiaalisten suhteiden heikkeneminen sekä työttömyydestä ja työtapaturmista johtuvat uudenlaiset sosiaaliset riskit.

Maaseutualueilla oli 50 % asunnoista standardien alapuolella. Asunto-olot myös kaupunkialueilla ovat huonot. Yli 70 % kaupunkien ihmisistä asuu asunnoissa, joihin he ovat asettuneet luvatta. Tämä saa helposti aikaan mm. rikollisuutta ja tarttuvien tautien leviämistä näillä alueilla.

Varallisuuden ja tulojen jakaantuminen on epätasaista Tansaniassa. Eriarvoisuutta on viljeltävän maan jakaantumisessa, sosiaalisessa infrastruktuurissa, mm. koulutusjärjestelmässä, terveyspalvelujen jakaantumisessa ja liikenteessä. Nämä erot johtavat taloudellisen aktiiviteetin keskittymisiin tietyissä lääneissä sekä huomattavista tuleroista kaupunkien ja maaseudun välillä.

Luonnonkatastrofit kohtaavat kaikkia yhteiskuntia taloudellisesta tasosta riippumatta, maanjäristykset, kuivuudet, tulvat, tuhoeläinten ja matojen aiheuttamat vaivat.

Professori Tungaraza mainitsi erikseen tulvat Morogorossa vuonna 1974, jolloin 1000 hehtaaria viljelymaata tuhoutui, Dodoman läänissä raivonneet harsosääskien toukkien tuhot 7700 viljelyhehtaarilla ja vuoden 2010 tulvat Kilosassa, Dodomassa, Samessa ja Mwanzassa.

Hallituksen sosiaalipoliittiset vastaukset

Hallitus on esittänyt neljä päälinjaa, joilla tartutaan terveysriskeihin. Niitä ovat pakollinen terveysvakuutus, kunnallinen terveysrahasto, mikroterveysvakuutus ja yksityinen terveysvakuutus. Hallitus on myös perustanut malarian vastustamisohjelman, tuberkuloosin ja lepran vastustamisohjelman ja hiv/aidsia vastustavan ohjelman.

Sosiaaliturvan kehittämiseksi on perustettu kansallinen sosiaaliturvan rahasto yksityisen sektorin työntekijöille ja valtion virkamiehille, työntekijä maksaa tietyn määrän työntekijän palkasta rahastoon. Kansallinen sosiaalivakuutusrahasto on yksityisen sektorin työntekijöitä varten sekä hallituksen virkamiehille. Julkisen hallinnon virkamiehille on oma eläkerahasto. Valtion puolivirallisilla organisaatioilla ja yhdistyksillä sekä vastaavilla yksityisellä sektorilla

on myös eläkerahasto sekä paikallishallinnon virkamiehillä oma rahasto.

Sosiaalipoliittiset ohjelmat

Hallitus on perustanut vuoden 1990 jälkeen ohjelmia kohentamaan lähes jokaista sosiaalipolitiikan osa-aluetta. Ohjelmia ovat mm. terveys-, väestö-, maa-, kasvatusta-, koulutus-, ammattikoulutus-, korkeakoulutus-, lasten ja nuorten kehitys-, tiede ja teknologiaohjelmat, hiv/aids-ohjelma, perinteellisen parantamisen ohjelma, vesiohjelma, luvatta toisen maalle asumaan asettuneiden asuttamisohjelma jne.

Vaikka jokainen toimenpideohjelma on hyväksytty ministeriöiden välisessä komiteassa, ohjelmien välillä on vastakkaisuuksia ja ristiriitaisuuksia.

Ohjelmien toteuttamista ei ole koordinoitu keskusjohtoisesti, joten jokainen hallituksen osasto on vastuussa sille kuuluvasta ohjelmasta, niin että jotkin hallituksen osastot eivät edes tiedä alaansa kuuluvista toimenpideohjelmista. Tämä johtaa siihen, että budjetissa ei ole osoitettu varoja, koska kaikki luulevat että tuo tai tämä ohjelma ei kuulu heidän toimialaansa.

Sektoriohjelmiin ei sisälly toimeenpanon ohjeita. Itse asiassa yhdelläkään sektoriohjelmalla ei ole elintä, joka toimeenpanisi ohjelmaa. Suurin osa sektoriohjelmista on jäänyt pölyttymään hyllylle ja jääneet toteuttamatta suurelta osin.

Johtopäätöksiä

Yksinkertaisia ratkaisuja ei ole. Lähtökohdaksi pitää ottaa laajan, systemaattisen ja johdonmukaisen kansallisen sosiaalipoliittisen ohjelman kehittäminen, jossa määritellään erikseen kohteet ja periaatteet, joiden mukaan palveluja tuotetaan. Samanaikaisesti toimenpideohjelman kehittämisen kanssa määritellään, mikä ohjelma kuuluu minkin sektorin hoidettavaksi. Näin välttyään sektoreiden välisiltä ristiriidoilta.

Ohjelman pitää osoittaa sosiaalipolitiikan ja taloudellisen kehityksen yhteys. Ne sosiaalipoliittiset toimet, joilla on suora, positiivinen vaikutus taloudelliseen kehitykseen, niitä pidetään ensisijaisina.

Sitä mukaa kuin varoja on käytettävissä, sosiaalipoliittisen ohjelmangggg toteuttamisessa edetään asteittain.

Professori Felicien Tungarazan luento Helsingissä

17.3. sosiaalipolitiikan pieneniseminaarissa.

Suomentanut ja toimittanut Elina Puhto

Uhusianon hallituksen uudet jäsenet esittäytyvät

Kuva on otettu helmikuun alussa Morogorossa, Mwembesongon kylässä. Tutustuimme kylään ja sen ihmisiin. Oli ilo saada näin iso joukko lapsia samaan kuvaan perheen äidin kanssa.

Sinikka Sepänmaa, Vaasan kehitysmaaseura

Yritän olla virkeä eläkeläinen, sillä olen jäänyt Vaasan keskussairaalasta kliinisen fysiologian osastolta 39 vuoden työrupeaman jälkeen vapaaherrattareksi.

Vaasan kehitysmaaseura täyttää tänä vuonna upeat 20 vuotta, ja olen melko lailla alusta lähtien jossain mittakaavassa ollut seuran toiminnassa mukana.

Vaasan ystävyyskaupunki Morogoro liittyy ajatuksiini hyvinkin läheisesti, sillä olen saanut tutustua tansanialaiseen elämään ja ja hienoihin ihmisiin tekemällä omaa osuuttani tässä kokonaisuudessa.

Haluan lainata Maija Paavilaisen ajatuksia: ”Käsillä voi muuttaa ajatukset näkyväksi. Käsillä voi kertoa ja koskettaa, toivoa ja tavoittaa. Kädet ovat silta toisen ihmisen luo.”

Taina Kempas

Moi! Olen 33-vuotias kahden tyttösen äiti Hyvinkäältä. Koulutukseltani olen kättilö ja olen töissä Hyvinkään sairaalassa. Tavoitteenani on myös valmistua terveystieteen maisteriksi parin vuoden sisällä Tampereen yliopistosta. Hyvinkään kehitysmaayhdistyksessä olen ollut mukana pari vuotta ja innolla olen nyt mukana suunnittelemassa hanketta, joka liittyy Tansaniaan maasainasten terveyteen. Uhusianon toimintaan halusin myös tulla mukaan, koska sekä Tansania että kansalaisjärjestöjen tekemä työ siellä kiinnostaa kovasti.

Maarit Pulju

Olen Uhusianon hallituksen uusi varajäsen. Tulin mukaan Uhusianon toimintaan viime kesänä, palattuani vapaaehtoistyöstä Tansaniasta. Olen opettaja ja kiinnostunut kehitysyhteistyöstä erityisesti lapsen oikeuksien ja koulutuksen näkökulmasta. Haluan tutustua kehitysyhteistyön eri puoliin ja toimijoihin ruohonjuuritasolla ja tästä syystä vietänkin tänä vuonna viisi kuukautta Nepalissa Kepan Etvo-ohjelman kautta.

Sulevi Komulainen (junassa 21.3.2010)

Kuusamon peräkylällä viisikymmentäluvulla syntyneenä kansainvälisyys ja ulkomaiden elämä oli kaukaista, vai oliko se?

Ruotsista ja siellä töissä olevista kaikenmaalaisista siirtotyöläisistä kuultiin monenlaisia juttuja oman kylän poikien lomillaan kertomina. Työperäinen maastamuutto oli viisikymmentä- ja kuusikymmentäluvun vaihteessa ainoa vaihtoehto suurille ikäpolville, maa- ja metsätalous ei antanut elantoa 7-12 -lapsisen perheen jokaiselle velsalle. Osa nuorista lähti Etelä-Suomeen ja suurempi osa Ruotsiin tehdastyöläisiksi ja sillä reissulla suurin osa on edelleen jälkipolvineen. Ruotsiin sopeutuminen oli monelle vaikeaa, ei osattu kieltä ja pientiloilta muutettiin aivan uuteen ympäristöön, kaupunkiin. Sen aikaisesta rasismista tai muista ongelmista ei kerrottu lehdissä, radiossa taikka televisiossa, eikä tietenkään Suomen lomilla sukulaisille.

Sodan loppumisesta oli kulunut alle 20 vuotta ja Kuusamosta katsoen itärajan takana asuviin ihmisiin ei luotettu eikä heitä kutsuttu neuvostoliittolaisiksi, liekö tilanne muuttunut vieläkö. Kaikesta huolimatta tai ehkä juuri siksi lähdin kotoa maailmalle liiankin varhain tutustumaan uusiin ihmisiin ja heidän tapoihinsa sekä kulttuureihin. Tämän matkailun aloitin vaihteittain kotimaatani kartoittaen. Kymmenen ikäisenä piti lähteä turvallisesta kotikylän kansakoulusta 42 km päähän Kuusamon keskusta keskikouluun ja asuntolaan muutin 13 -vuotiaana. Seuraavaksi oli lähtö ammattikouluun Kajaaniin ja sieltä töihin sekä Iiristä riiustamaan Iisalmeen. Asevelvollisuuttani suoritin Oulussa sekä Koriolla ja sen jälkeen takaisin töihin Iisalmeen. Opiskelu maistui jälleen eli Tekuun Tampereelle, josta takaisin töihin Iisalmeen, sitten Kemijärvelle ja takaisin Iisalmeen. Kotimaata, eri heimoja ja kulttuureja oli nähty jo 15 vuotta ja perhe oli perustettu.

Joten seuraavaan haasteeseen vastaaminen olikin helppoa, maailmaa katsomaan! Yhtenä iltapäivänä lokakuussa 1991 kuulin paikall-

lirradiosta, että Iisalmen Nuorison Tuki ry etsii autotekniikan opettajaa uuteen hankkeeseensa Tansaniaan. Soitin Aution Jarrelle saman tien ja marraskuussa huomasin olevani Morogoron helteessä!

Alustavasti tein Jarren kanssa kolmen kuukauden työsopimuksen, mutta jo helmikuussa 1992 muutimme vaimoni Iiriksen ja poikamme Otto Johanneksen kanssa Morogoroon. Teimme Iiriksen kanssa yhdessä kovasti töitä Tushikamane keskuksen rakentamisessa ja koulutustoiminnan käyntiin saamiseksi ja siinä omasta mielestämme onnistuimme olosuhteisiin nähden ihan hyvin. Vieraassa kulttuurissa toimiesat tulee helpommin yhteentörmäyksiäkin. Lopullisesti palasimme Suomeen vasta viiden vuoden kuluttua, syksyllä 1996. Samana syksynä syntyi tyttömme Oili Tiuku-Helinä Tansanian tuliaisina. Kansainvälisyyttä kai sekin, että Otto on saanut alkunsa Kemijärvellä napapiirin pohjoispuolella ja Oili Morogorossa päiväntasaajan eteläpuolella.

Palattuamme huomasimme olevamme ”maahanmuuttajia”. Suomessa 90-luvun lama oli juuri helpottamassa, mutta ihmiset elivät vielä vahvasti lama-ahdistuksessa. Suomi oli muuttanut viidessä vuodessa hyvin paljon, sopeutuminen omaan kotimaahan ja kotikaupunkiin oli vaikeampaa kuin sopeutuminen Morogoroon ollut.

Vuosituhanen vaihteessa olin mukana Iisal-

men Nuorison Tuki ry:n hallituksessa ja viralliset kehitysyhteistyön kontaktit jäivät melkein siihen. Saimme ja lähetimme edelleen kirjeitä Tansaniaan ja joskus soiteltiin. Iisalmessa vierailevat tansanialaiset käyvät meillä kylässä ja saamme harjoitella suahilia käytännössä.

Tämän vuosituhannen alkupuoliskolla kävin työreissuillani useita kertoja Afrikan eri kolkilla, Ghanassa ja Etelä-Afrikassa. Niillä matkoilla tuli aina vertailla paikallista elämää ja elinoloja Tansaniaan ja eroja oli vain vähän. Työni vei minut myös useita kertoja Siperiaan ja siellä tutustuin aivan toisenlaisissa oloissa eläviin ihmisiin, venäläisiin. Ilmasto on aivan eri kuin Afrikassa, mutta ihmisen peruselämä ja sen tarpeet ovat aivan samoja.

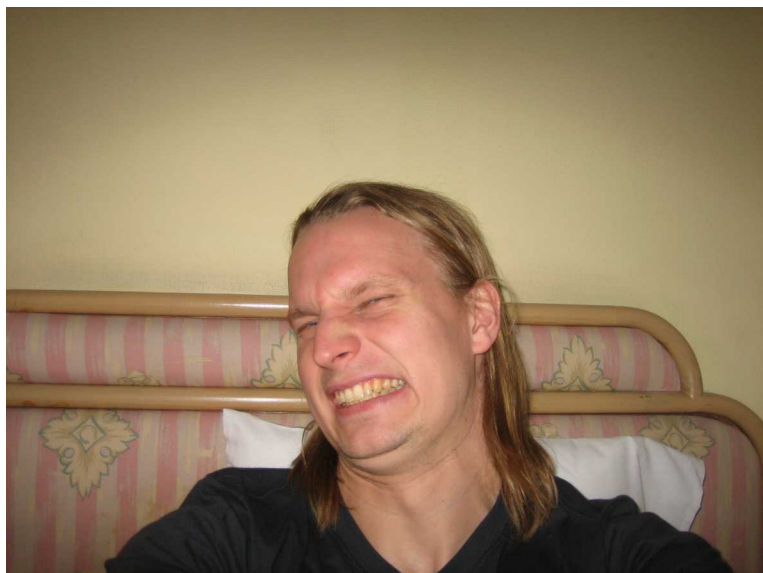
Aloitin työt Iisalmen Nuorison Tuki ry:n toiminnanjohtajana vuoden 2009 alussa ja heti pääsin valmistelumatkalle Tansaniaan, voisiko työsuhte paremmin alkaa! Oli mielenkiintoista nähdä mitenkä Tansania ja Morogoro oli muuttunut 12 vuoteen. Olivatko ihmiset ja heidän elinolosuhteensa muuttuneet?

Infraa oli rakennettu voimakkaasti, päätiet ja kadut viemäreineen olivat paremmassa kunnossa. Liike-elämän kiinteistöjä oli tullut lisää ja taisi virastotalojakin olla enemmän. ICT oli tehnyt läpimurron, kännyköitä oli jopa kaksitellen, TV näkyi ja internet-yhteydet pelasivat. Sähköstä ja vedestä oli edelleen pulaa ja sen saanti oli katkonaista.

Ihmisten elämä oli edelleen hymyssä suin selviytymistä. Väkiluku oli noussut alle 30 miljoonasta melkein 40 miljoonaan! Maaseutu ei elätä nuoria, joten he muuttavat työn perässä kaupunkiin tai naapurimaihin. Tilanne tuntuu niin tutulta, ihan kuin 50 vuotta sitten Koillismaalla, nyt media välittää vain ongelmavirtaa.

Minun yhteydet ja kokemukset kehitysyhteistyöhön ovat olleet ”työperäisiä” ja ehkä siitä johtuu, että olen ajatuksieni kanssa ollut ajoittain törmäyskurssilla suomalaisten kehitysyhteistyötä vapaaehtoistyönään tekevien kanssa. Laman kourissa painivassa Suomessa kysytään yhä useammin eri kotimaan toimintojen ja palveluiden vaikuttavuutta. Vaikuttavuutta peräänkuulutetaan myös kehitysyhteistyöltä.

Toivon ja uskon, että Uhusianon ja sen jäsenjärjestöjen kehitysyhteistyön ponnistukset kestävät myös vaikuttavuuden arvioinnin nyt ja tulevaisuudessa.

Joel Puranen

Morjens! Olen 30-vuotias urheiluhieroja Tuusulasta. Olen kuulunut Uhusianoon reilut kaksi vuotta ja saman verran Äetsän Kehitysmaaseuraan.

Innostuin kehitysyhteistyöstä muutama vuosi sitten ja kuulin kaverilta Äetsän seurasta ja sitä kautta liityin myös Uhusianoon. Olin kesällä 2009 Tansaniassa pienessä Pinden kylässä kuukauden verran ja ihastuin maahan heti. Olenkin lähdössä takaisin ensi heinäkuussa.

Linda Lönnqvist, kehityspoliittinen työntekijä

Olen osittain uusi kepalainen ja Tansanian työntekijä – aloitin työskentelemini täällä tammikuussa. Toisaalta sekä järjestö että maa tuntuvat tutuilta ja kotoisilta. Opiskelin aikoinaan swahilia (Lontoon yliopistossa) ja vietin tutkintoni osana vuoden Sansibarin kieliopistolla ja Dar es Salaamin yliopistolla. Asuimme opiskelukavereiden kanssa ensin perheissä Michenzanin harmaissa betonikolosseissa, jonka jälkeen opiskelimme yliopistolla swahilin kirjallisuutta. Valmistuttuani kandin tutkinnosta (swahili ja kehityskaatutkimus) muutin vielä vuodeksi Arushan lähelle Usa Riveriin. Paluu Tansaniaan tuntuu mukavalta kun osaa jutella tansanialaisten kanssa, on opiskellut maanosan historiaa ja valtiodiedettä, ja tietää mitä daladalan konduktöörille pitää huutaa kun oma pysäkki lähestyy. (Tiedoksi: "Shusha!")

Olen työskennellyt kansalaisyhteiskuntaa tukevassa INTRAC-järjestössä ennen Kepalle siirtymistäni, mm. hankkeessa Kyproksella ja asuen Bangladeshissa. Olen myös ehtinyt olla töissä eri kampanjointijärjestöissä joissa kiinnostuin kauppapolitiikasta, ja suoritin maisterin tutkintoni aiheesta "kehitysmaiden kauppa- ja teollistumispolitiikka". Kepan kehityspoliittisena työntekijänä tulen käyttämään sekä tietoaani kauppa- ja kehitysyhteistyöpolitiikasta että osaamistani kansalaisjärjestöjen tukemisesta ja kehityksestä. Tervetuloa juttelemaan kun satutte käymään Kepan Darin toimistossa.

Uhusiano-tiedote 1/2010

Ilmestyy kaksi kertaa vuodessa
Uhusianon kotisivuilla osoitteessa
www.uhusiano.kopteri.net

Toimittajat: Hanna Antila-Andersson,
Djax Biria, Taina Kempas, Kirsi
Mankila, Pia Mäkelä, Elina Puhto,
Maarit Pulju, Antti Turakka

Taittaja: Mikko Lehtinen

Grafiikka: Katti Ka-Batembo

Valokuvat: Antti Turakka, Maarit Pulju,
Sinikka Sepänmaa, Joel Puranen

Uhusianon hallitus 2010

Puheenjohtaja Pia Mäkelä

piapetronella@yahoo.com
050-461 2316

Varapuheenjohtaja Emma Simon Palonen

emmankonoki@suomi24.fi

Sihteeri Elina Puhto

elina.puhto@netsonic.fi

Muut varsinaiset jäsenet

Erkki Andersson, Helsinki
Sulevi Komulainen, Iisalmi
Kirsi Mankila, Hyvinkää
Vilppu Palmberg, Turku
Meta Sahlström, Vasa
Marja-Leena Tihveräinen, Sastamala

Varajäsenet

Taina Kempas, Hyvinkää
Heli Pimenoff, Sastamala
Maarit Pulju, Helsinki
Joel Puranen, Tuusula
Leena Salminen, Helsinki
Harri Sarjanoja, Helsinki
Sinikka Sepänmaa, Vaasa
Traute Stude, Espoo

Vuoden 2010 jäsenmaksut

Jäsenjärjestöt 40 euroa, henkilöjäsenet 20 euroa, opiskelijat, työttömät ja eläkeläiset 10 euroa.

Jäsenmaksu maksetaan Uhusiano ry:n VSOP:n tilille numero 566006-20012195. Merkitse yhteystiedot (osoite ja sähköposti) tiedonanto-osaan. Jäseneksi voi liittyä myös Uhusianon kotisivujen kautta osoitteessa www.uhusiano.kopteri.net. Muista yhteystiedot myös liittyessäsi netissä.

Uhusianon kotisivut www.uhusiano.kopteri.net

Uhusiano ry

Uhusiano on swahilia ja merkitsee yhteyttä.

Uhusiano ry on suomalaisten, Tansaniassa kehitysyhteistyötä tekevien kansalaisjärjestöjen perustama yhteysjärjestö. Yhdistyksen vapaaehtoistyöhön perustuvan toiminnan painopisteitä ovat tiedotus, koulutus ja koordinointi Suomessa ja Tansaniassa. Työmuotoina ovat kokousten lisäksi Suomessa vuosittainen pidettävä Uhusiano-seminaari, tiedotelehden julkaiseminen kaksi kertaa vuodessa, jäsenkirjeet sekä erilaiset koulutus- ja tiedotustilaisuudet.

Uhusianon kumppanijärjestö Tansaniassa on UNGO (Union of Non-Governmental Organizations in Morogoro). UNGOn ja Uhusianon yhteinen tukihanke on suomalaisia ja tansanialaisia kansalaisjärjestöjä palveleva resurssikeskus Morogorossa.

Uhusianon jäseniksi voivat liittyä yksittäiset henkilöt tai erilaiset järjestöt.

